XII-ik évfolyam. 34-dik szám. Köszeg, 1892. augusztus 20-án.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeti hetilap.

TÖRVÉNYEGYLET KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 10 kr. Megjelenik minden vasárnapon.

Szerkesztőség: a táblaház iskola-utczai részében. Kéziratok, levelek s egyéb a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők. Kiadói iroda: városkör 81. sz. a nyomdában.

Előfizetési pénzek és reclamátiók a kiadóhivatalhoz (F[illegible] alu) intézendők. Hirdetések jutányos áron vétetnek [illegible].

Szent-István napján.

Immár ezer esztendeje annak, hogy magyar lakik a Duna és Tisza mellett elterülő földön; ezer éve lesz már ma-holnap, hogy szt. István apostoli királyunk megvetette alapját a magyar államnak, biztositotta a magyarnak ezt a földet, melyen élnünk, halnunk kell.

A magyar nemzetnek, hogy magát fentartsa, fejlettebb szomszédjainak civilizátiójához kellett simulnia, mint a nyilas népnek puskához kell szokni, ha szomszédjai már a löport használják. Ha a sors nemzetünket az Óceán valamely szigetére veti, hol nem fenyegeti semmi veszély lételét, talán várhatott volna, mig geniusa külön utat talál, a melyen polgárasodása fejlődhetik: de idegen és ellenséges népek közt várnia nem lehetett, s mert külön ut keresésére már nem volt idő és alkalom, azon utra kellett térni, melyen szomszédjai és vetélytársai jártak, hogy őket elérhesse, melléjök sorakozzék és velük lépést tarthasson. Szent István volt, atyja Géza után, az első, ki e szükségtől át volt hatva és ahhoz képest cselekedett. De az uj nemzet nem jelent meg mint koldus a népek társaságában, kinek legfőbb gondja, hogy rongyos mezét elvesse és eltünjék a többiek tömegében; hanem mint egy hóditó, ki veszi, mire szüksége van, hogy magát megvédje és fentarthassa. Nemzetünk fokonként utánzá a nyugoti világot minden eszméjében, lehet mondanunk, minden tettében; de önmagát sohasem tagadta meg. E tényt persze könnyebb konstatálni, mint megmagyarázni. Nemzeti büszkeségünknek hizeleghet a gondolat, hogy az erős önérzet értelmi felsőbbségünkön alapszik, melyet el nem széditenek az uj benyomások, mint az éj pillangóit a lámpa fénye, mely tanulja a mestertől, a mit még nem tud, de azért azt tehetségben fölötte állónak feltétlenül el nem ismeri. Szerényebben hangzik, s egy idegen talán inkább elhiszi, a feltevés, hogy mi a nyugoti civilizáció szélén, kevésbé vagyunk kitéve delejszerü hatásának, mely a kisebb testet magához vonza, magába olvasztja; de bármint legyen is a dolog: a külföld utánzása Szent-Istvánnak is csak eszköz volt a nemzet fentartására. Előtte Rómának példája lebegett, mely Aeneas és a trójaiak nélkül soha se lett volna a világ urává és fiának az idegenek pártolását és utánzását azzal ajánlá, hogy különféle ismereteket és fegyvert hoznak magukkal, melyek a királyi udvar fényét emelik és a külföldieknek fitymáló gögjét félelemmé változtatják . . .

Mint az ország ezer évvel ezelőtt, akként áll ma sok tekintetben szervezetlenül városunk, s polgárai azért aggódva tekintenek a jövőbe. Nekünk is szükségünk van a vezető kézre, mely megélhetésünket biztositsa: nekünk is más utra kell térnünk, mint ezer évvel ezelőtt nagy nemzetünk, hogy a vetélytársakkal lépést tarthassunk. Nem szükséges a koldusbotra támaszkodva kéregetnünk, oh nem! mi kivehetjük a magunk részét abból, a mit a természet nyujt nekünk, ha józanul felfogjuk rendeltetésünket és ahhoz képest munkálkodunk. Utánozzuk mi is a külföld hasonló fekvésü helyeit, melyeknek polgárai összetartással, áldozatok árán alapitották meg jövőjüket abból, a mijök volt. Mindenekfelett édesgessük ide az idegeneket, a kik intelligenciájukkal, vagyonukkal emelni fogják e város jólétét és szomszédaink szánakozását csodálattá változtatják.

Szent István király ünnepén elmélkedjünk az ezer év előtti nagy események fölött, hogy belőlök tanulságot vonhassunk és nemes elhatározással munkához fogjunk.

Jaj nekünk, ha ebben késedelmeskedünk, vagy munka közben egyenetlenkedünk. Akkor elpusztulunk, elveszünk!

Közmüvelődési egyesületek.

Budapest, aug. 16.

A magyar társadalom erejének és szellemének hőmérői a közmüvelődési egyesületek. Ezeken láthatjuk meg legjobban a vagyoni emelkedés fokát s a nemzeti szellem lüktetését.

Fiatal valamennyi egyesület, a mily fiatal maga a magyar állam is. Mert fájdalom, multunk ezredévéből sok századot ki kell törülnünk, amelyekben a magyar állam vagy rabságban nyögött, vagy szunyadott.

A közmüvelődési egyesületeket csak az utóbbi évtizedekben ujolag feléledt nemzeti szellem teremtette meg s igy nem lehet csodálnunk, ha még népességben, vagyonban és eredményekben szegényebbek ez egyesületek, mint kellene lenniük.

Az intelligens és vagyonos társadalomban tizezrével vannak emberek, kik közömbösek a nemzeti kultura szolgálatába álló ez egyesületekkel szemben. Még igen sokan nem tudják, hogy ez egyesületekkel szemben kötelez nemcsak a nemesség, hanem kötelez a vagyon, kötelez a müveltség.

Minden magyar embernek, ki csak egy parányi müveltségre és hazafiságra is igényt tart, kötelessége volna önként leróni a jótékonyság és a nemzeti kultura adóját. S a mint behordják az emberek az adópénztárakba a törvény által rájuk kivetett adót, ugy kellene kivetés nélkül behordani fillereiket a legközelebbi közmüvelődési egyleti pénztárba.

TÁRCZA.

Az ifjusági játékokról.

A praktikus angol nemzet régen belátta a testedző játékok hasznos voltát a mindkétnemü ifjuságnak mind testi mind szellemi fejlődésére nézve. Nemcsak, mert „ép testben lakik az erős lélek“, de mert a mennyire a játék által igényelte mozgás kedvezőleg hat a vérkeringésre, ép annyira előnyös szellemileg a játékoknál uralkodó mesterfogások kiszámitása.

De tartsunk sorrendet és lássunk el valamelyik angol iskola udvarára, melyről a játszótérségnek nem szabad hiányozni. Minden kisebb-nagyobb iskolának megvan a maga rendben tartott, jól berendezett játszótere, melyen ugy a bennlakó, mint a bejáró növendékek pár órát a szabadban való játszással töltenek el. A kedvelt játékok, mint pl. a criquet is (nem összetévesztendő a szintén kedvelt croquet-val) annyi combinátióval jár, hogy a játszó, minél inkább növekedőben van a szelleme, annál élenkebb érdeklődéssel viseltetik iránta. A gyermek örömmel tanulja meg és a felnőtt ember kedvet találja az ilyen egészséges erőfejlesztő játékokban, a mi abból látható, hogy számos klubbok vannak, a hol összejülnek s a melyekben folytatott játékokról hasábos közleményeket hoznak a lapok. Egy-egy fogadás alkalmával, melyet a harrovi és etoni iskolák rendeznek egymás között, 10,000-re menő nézőközönség van jelen, melyek mindenike 1—2½ shilling belépti dijat fizet. A legelőkelőbb osztályok is élénken érdeklődnek az ilyen ünnepélyek iránt, melyekkel az angolok a régi görögöket leginkább megközelitik. Egész sora a vig testgyakorlatoknak, a szabad ég alatt folytatott edző testmozgásoknak jön oltau, játék elnevezés alatt, forgalomba; még pedig nemcsak a jobb körökhöz tartozó ifjuság körében, hanem a nép, a falusi iskolák növendékei is részesülhetnek benne. Hogy mennyire becsüli az angol ezeket a dolgokat, mutatja egy angol tanitó nyilatkozata külföldi látogatója ellenében, a ki azt mondta, hogy: „Egy angol iskola ép oly kevéssé képzelhető játszótér, mint tanterem nélkül.“ S hogy — meg pedig joggal — a közönség milyen nagyra tartja a dolgot, erre nézve jellemző Wallingtonnak az a mondása, melyet az ilyen játszótéren hangoztatott: „It was here, that Waterloo was won.“ (Itt nyertük meg a waterlooi csatát.)

Az ott divatozó játékok a maguk nemében olyanok, mint a kártyában a whist s a koczkázásban a sakk. Számtalan problema körül forognak, ugyszólván a müveltség kiegészitő részét képezik és annak, a ki ifjukorában hozzájuk szokott, késő öreg koráig kellemes, egészséges testgyakorlatul kinálkoznak. Ez magyarázza meg a „matches“-ek alkalmával összesereglő nézők nagy mennyiségét, az élénk érdeklődést, a harsány tetszésnyilvánitást, vagy a rosszaló-morgást, melylyel a játékok különböző fordulatait kisérik s a melyben nők férfiak egyenlően osztoznak.

És mik a következményei ennek a minden néposztálynál elterjedt élénk, kellemes szabadban való mulatozásnak? A résztvevő ifjuság a legnagyobb mértékben tevékeny, testi ereje és a legtöbb esetben szellemi tehetségei is fejlődnek, még pedig kommandószó, gyámi felügyelet nélkül. Törvény az a szabály, melyet minden játék feltüntet. A gyermek, a ki az ilyen játékokat megtanulja, önként és örömmel teszen eleget a természettől veleszületett, élénk mozgásra utaló ösztönnek; eközben nem áll észrevehető kényszer hatalma alatt, azonban mégis, a játék legelénkebb folyamában is megtanulja a saját energiájának intensiv tevékenységét felhasználni és tiszteletben tartani a közös érdek által megszabott határokat s azáltal tekintettel lenni az egyesek érdekeire. Egyuttal rá van utalva, hogy a kedvező pillanatot ellesse, felhasználja, természetesen mindig csakis becsületes eszközöket véve igénybe, mindig szem előtt tartva a fődolgot, a közös párt javát. És valójában, mindezekben nem tünik fel némi magasabb czélra való előkészülés?

Hasonlitsuk össze ezekkel a körülményekkel a mi fiaink nevelését, vegyük erre nézve a kedvezőbb esetet, a jobb körülmények között élő középosztály fiait, például. Mondjuk, a nagyvárosban lakó gyermek a középiskola alsóbb osztályait járja, 12—13 éves. Napirendje: 7-kor felkelés, elégtelen, tartalomnélküli reggeli, kávé és zsemlye, 8-tól 1-ig az iskolában való ülés. ½2-kor hazakerül, ekkor következik, épen nem czélszerü beosztás folytán a legtartalmasabb étkezés, az ebéd. És aztán? legjobb esetben egy kis séta, a mi ennek a korosztálynak ép oly kevéssé kielégitő, mint mulatságos szórakozás, aztán ismét tanulás, leczke, ismétlés a tanitóval, vagy nyelvtani, zeneóra és közben sietve elköltött ozsonna. Igy foly le a legtöbb nap, anélkül, hogy a gyermeknek alkalma nyilnék saját egyéniségének fejlődésére, korához való, egészséges testmozgásra, szórakozásra.

Angliában mindez másképp van, a reggelitől elkezdve végig. Amit a mi fiunk a nap folytán tett, komandószóra tette. Talán volt a nap folyamában egy tornaórája? Ettől a „szabad“ tantárgytól azonban a legtöbb gyerek szabadulni óhajt, mert a kényszerü helytállás, várás, figyelés, egyszóval, a komandó nem elégiti ki egy egészséges gyermek mozgásra, önkéntes tevékenységre utaló ösztönet. Ezen szonban a legderekabb tanitó sem változtathat semmit. Igaz, hogy a tornázás jó helyiségben, illő ruházatban hasznos a testre nézve és pontos engedelmességre szoktatja a tanitványt s ha a gyermek nincs túlhalmozva a tanulással, a tornázás óhajtandó. De egyáltalában messze elmarad a testedző játékok mögött, melyekről ideje lenne egyszer már komolyabban gondolkozni. Az angolok soha sem igen lelkesültek a

Ez erkölcsi kötelezettség alól nem lehet mentség, mert nem emberi, hanem csak állati életet folytat az, aki csak önmagának s hozzátartozóinak érdekeivel gondol s a kinek keble szük, a látóköre korlátolt arra, hogy a közérdek fogalmát magába fogadja.

Az önzés, az én-nek és a hozzátartozóknak védelmezése és gondozása, a szerzés vágya, sőt még a takarékosság erénye is megtalálhatók az állatokban is; de a jótékonyság erénye s a közszellem csak az emberek tulajdona.

Fájdalommal kell bevallanunk, hogy rangos és módos köreinkben egész rétegek vannak, melyek még nem tudtak a magasabb és nemesebb emberi élet szinvonalára emelkedni, melyek az önérdek vagy családi érdek korlatain tul nem látnak, s melyeknek lelkében nem kelt visszhangot a közszellem megnyilatkozása.

Ezért van az, hogy sem az erdélyi, sem a felvidéki, sem a dunántuli közművelődési egyesület, sem a többi hasonló czélu társulatok nincsenek abban a helyzetben, a miben a külföldi hasonló egyletek vannak, s működésük is aránylag szük keretben mozoghat.

A műveltség hiányán és a közönyön kivül hozzájárul a közművelődési egyesületek gyengitéséhez az a magyar szokás, hogy alárendelt, formális kérdések felett elkeseredett vitákat folytat a magyar, pártokra szakad, kicsinyes dolgok miatt neheztel, s ezt mindjárt felhasználja alkalmul a felre vonulásra, hogy közönyét, vagy áldozatkészségének hiányát leplezze általa.

A közművelődési egyesületeknek is mindenki eszméket akar adni s irányt szabni, a helyett, hogy pénzt adna.

Igy aztán eszme, irány, terv, inditvány, javaslat, kritika, gáncs, ellenvetés van minden közművelődési egyesületünkben bőven, csak azok az emberek vannak legkevesebben, akik pénzt adnak és hallgatnak, vagy akik dolgoznak és hallgatnak.

Magyarországon mindenki lelkesit, de e közben elfelejtnek az emberek maguk lelkesedni. Amit pedig legjobban elfelejtenek, az a pénz és a munkaáldozat. Pedig eszme és terv van már elég, csak tessék pénzt adni és dolgozni, a közművelődési egyesuletek érdekeért, mindenkinek a maga körében.

Az az eszme is, mely a közművelődési egyesületeket csakis az országos szövetkezés révén véli igazán folvirágoztathatni, csak olyan mentő eszme, mint a többi. S még abban a formában is, a melyben most, a „Felvidéki közművelődési egyesület“ lőcsei közgyülésén fölvetették azt, alig lesz keresztülvihető.

Gátja ennek az a rendkivül komplikált kezelés, a melynél fogva az egyforintos adománynak is az összes fiók választmányai, megyei, központi s egyéb forumokon keresztül az országos szövetkezeti pénztárba s onnan ugyanez uton, segélyezés czéljából való kiküldése legalább is két forintnyi kezelési költséggel járna.

Legfőbb gátja azonban a szövetkezésnek a partikulárizmus, a kicsinyes helyi féltékenykedés, a magyar embernek az a rossz szokása, hogy a közügyek mühelyéből is szeretne elmarni azokat, akik munkájukkal ott kitünnek, mintha a közügyek mühelye a huszas fazekak konyhája volna.

Ha az emberek a közművelődési egyesületekben s a nemzeti művelődésért csak áldozni és dolgozni akarnának, akkor nagyon könnyü volna a közművelődési egyesületek országos szövetkezetét létrehozni; még pedig akkor létre lehetne hozni oly ideális formában, hogy egy nagy nemzeti ligába olvadnának bele az összes közművelődési egyesületek s az olcsó és gyors központi adminisztráció kétszeresen növelné a liga erejét. De az emberek szerepelni is akarnak, s nincs könnyebb dolog, mint a magyar ember hiuságát megsérteni.

Mikor a Dunántuli közművelődési egyesületet alakitották, hetven országgyülési képviselő két hétig törte a fejét azon, miként adjanak oly szervezetet az egyesületnek, hogy a dunántuli tizenegy vármegye egyetlen lakosa se érezze magát sértve, s mikor kieszelték éppen e czélra, hogy minden vármegye külön központtal, külön egyletet csináljon, külön autonomiával s a valamennyit egyesitő központi egylet is a tizenegy vármegyében fölváltva tartsa közgyüléseit, még ezzel a mintaszervezettel sem érhették el azt, hogy senki hiuságában sértve ne érezze magát s már is akadtak emberek, a kik be sem lépve az egyletbe, gáncsolták annak szervezetét, amelyhez pedig ennélfogva semmi közük sem volt.

A felvidéki közművelődési egyesületben pedig éles hangok keletkeztek Szalavszky Gyula elnök ama terve ellen, hogy az egyesület központi székhelye Budapestre tétessék át s a lőcsei közgyülésen az eszme meg is bukott.

A partikuláris érdekek ilyen előretolakodása mellett s a provinciális érzékenység ilyen nagy foka mellett ki merné remélni az ország fővárosában székelendő országos közművelődési szövetkezet vagy épen a nagy nemzeti liga keletkezését.

Nem marad tehát egyéb hátra, minthogy minden egyesület a maga hatáskörében, saját eszközeivel próbáljon megfelelni hivatásának.

Porzsolt Kálmán,
a Dunántuli Közművelődési Egyesület titkára.

---

mi németektől importált, tanult testgyakorlataink iránt, melyet a saját szabad akaratból kifolyó, testedző játékaik magaslatáról szánalmasan lenéznek.

Ujabban irányadó köreinkben is kezdik belátni az ilyen szabadban való, önkéntes testmozgásokkal járó szórakozások jogosultságát, némely fiu- és leányiskolákban napirenden is van a tornázás mellett a korcsolyázás stb. De mi ez az általános szükséghez képest?

Közoktatásügyünk, a mely utóbbi időben akkora haladást bir felmutatni, remélhetőleg erre a térre is kiterjeszti figyelmét, és csatlakozik majd ahhoz a mozgalomhoz, mely a külföld különböző pontjain erre a czélra keletkezett. De mivel az állam folyton annyit teszen a nevelés emelésére, nem lehet ezt is csakis tőle várni, a szülek kötelessége is lenne hozzájárulni és egyleteket alkotva, gyermekeik számára ilyes testgyakorlatokra alkalmas helyiségeket, területeket berendezni s az angol ifjuság körében annyi kedvvel üzött, egészséges szórakoztató játékokat, forgalomba hozni. A fiuk rendes napi sétája, a lányok himző-keretek, szem és mellrontó kézimunkái helyett egy, két ilyen szabadban való mulatozás közben eltöltött óra .... Nos, mit szólanak önök hozzá apró uraim, hölgyeim?

Nagy czél lenne elérve azzal, ha sikerülne nálunk is otthonossá, népszerüvé tenni a szabadban való játékokat. Milyen boldogok lennének azok a szegény gyermekek, akik csak addig lélegzenek, mig az iskola padjain ülnek, életük többi részét pedig egészségtelen pinczelakásokban töltik, vagy az utczán ténferegve, elzü lenek. Egészen más élete lenne a tanuló ifjuságnak, ha meglenne a lehetőség természetadta szabadmozgásra utaló ösztöne kielégitésére, kellemes mulatozás közben való testedzésre, ügyesedésre. Milyen más képet mutatnának az ifjuság szabadórái szórakozásai, elkezdve az iparosinoncztól fel az egyetemi hallgatóig! Minden jól nevelt ifju angol illetlennek tartaná, hogy órák folytán ott üljön valamely korcsmában pipázva, sörözve vagy borozgatva, de nem igy a mi korán érettjeink, korán aggottjaink. Nemcsak testileg, szellemileg, de erkölcsileg is nagy horderejü kérdés rejlik az angol szabadban való, testedző játékainak a meghonositásában.

D. Sz.

HIREK.

— Lapunk jelen számát a közbejött nagy nemzeti ünnep miatt e héten egy nappal korabban adtuk ki.

— Istentisztelet. Ma, Szent-István napján, plébánia-templomunkban a főisteni tisztelet, mint rendesen, 9 órakor lesz megtartva, avval a különbséggel, hogy, nagymise utan, 10 órakor, magyar szentbeszéd is lesz.

-- **A király születésnapja.** Augusztus 18-át, mint ő felsége a király születésnapjat szépen ülte meg városunk. A helybeli zenekar kora reggel bejárta a város utczáit, nyilvános épületeken a nemzeti szinü trikolor lengett, s 8 órakor a plébánia-templom öreglharangja szólalt meg, jelezve a 9 órai ünnepélyes istentiszteletet. 9 órakor azután megnépesült a templom környéke. Egymásután érkeztek a helyben állomásozó közöshadseregbeli és honvéd tisztek, a nyugalmazottak és szolgálatban levők tarka vegyülékben, a királyi és városi hivatalok képviselői; majd felvonult Szendi százados vezénylete alatt egy század honvéd teljes diszben, zászlóval és hadijelvénnyel és felállott a városházzal szemben a házsor árnyékában. Pontban 9 órakor kezdetét vette a mise, mely alatt a diszszázad a szokásos lövéseket tette és pedig oly egyöntetüséggel, mintha egy kéz sütötte volna el egyszerre a sok puskát. Mise után defilirozás volt s ezt honvédeink oly korrekt tartásban teljesitették, hogy az embernek csak ugy repesett a szive örömében. Denique: csak nincsen párja a mi honvéd bakáinknak.

— A vizgyógy-intézet ügye ismét haladt egy lépéssel. Dr. Dreiszker József kérvénye, melyben a sörházi épületrészek méltányos árban való átengedését kéri a várostól, már a polgármester asztalán fekszik. Nem hittük, de most már mint bizonyosat beszélik, hogy a magyaróvári sörgyár igazgatósága is kéri a sörházat megvételre, ötször, hatszor akkora árt helyezvén kilátásba, mint a milyent dr. Dreiszker adna. No hát erre minden értelmes kőszegi ember azt fogja válaszolni, hogy a kérdéses területet a sörgyárnak eddig szivesen átengedte volna a város, de mióta dr. Dreiszker hidegviz-gyógyintézeti czélra kéri a helyet, nem képzelhető olyan összeg, a miért más czélra adnók, hacsak valami döreséget nem követnének el jó városatyáink. Gyárat ha akarnának berendezni, nos, gyáraink már voltak; hidegviz-gyógyintézet még nem. Egy gyár, ha mindjárt csak sörgyár is, ránk férne; de a hidegviz-gyógyintézettől egész földi üdvünket várjuk. Azért ennek, még áldozatok árán is, elsőbbséget kell adnunk.

— Szakértőt kérnek. Polgármesterünk a *peronospora viticola* tüneteiről jelentést küldött az alispáni hivatalhoz és szakértő kirendelését kéri. Igen helyesen, legalább vége szakad majd a sok pro és contra beszédnek.

— Tűzoltóink Pozsonyban. Tűzoltó-küldöttségünk a pozsonyi ünnepségek alkalmával szivélyes bajtársi fogadtatásban részesült. Mondják, hogy az összegyült 3500 főnyi magyarországi és ausztriai tűzoltók nagy látványosságoknak voltak szemtanui és kitünő ellátásban részesültek.

— Egy elkeresztelési ügy. Mindenütt a vallásszabadságot a lelkiismereti szabadságot hirdetik; hanem azért a magyarországi kath. papság valóságos üldöztetésnek van kitéve, csak azért, mert hithű papságunk hivatása kötelességeit lelkiismesetesen teljesiti, amint nem is tehet másképp, hacsak egyházát és hitét elárulni és megtagadni nem akarja. Nálunk is történt nem régen, hogy Major János prépost-plébános az általa, a katholikus egyház számára, a szülők egyenes kérelmére megkereszteltet a másvallásu lelkésznek ki nem adta. Ezért 10 frt pénzbüntetésben, nem fizethetés esetén egy napi elzárásban és a felmerülhető tartási költségek megfizetésében marasztaltatott el; azonkivül pedig 8 nap alatt a keresztelési bizonylatnak az illetékes lelkészi hivatalhoz leendő átküldésére köteleztetett. Major János prépost-plébános ez ellen a másodfoku itélet ellen felebbezett, melyre azután a napokban a következő önmagának ellenmondó belügyminiszteri itélet érkezett le:

„Másolat. M. kir. belügyminiszter 1811/V.—9. k. sz. Vasvármegye közönségének Szombathelyen. — A vármegye alispánjának f. é. május 19-én 126. kih. sz. a. kelt II. foku itélete, mely szerint a Kőszeg város rendőrkapitánya által hozott első foku itélet helyben hagyásával Major János kőszegi lakós, prépost-plébános rom. kath. Kálmán György és az ág. ev. Domonkos Anna vegyes házasságából született leánygyermek keresztelési bizonylatának az illetékes lelkészi hivatalhoz át nem küldése miatt a 10,086/90. sz. vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet 4. pontja alapján 10 frt pénzbüntetésben, nem fizethetés esetén egy napi elzárásban és a felmerülhető tartási költségek megfizetésében marasztaltatott el, azonkivül pedig 8 nap alatt a keresztelési bizonylatnak az illetékes lelkészi hivatalhoz átküldésére köteleztetett; az elmarasztalt által közbetett felebbezés folytán felülvizsgáltatván, büntető részében a 2608. eln. 90. sz. itteni rendelete 2. pontja értelmében, érintetlenül hagyatik; a keresztelési bizonylat átküldésére vonatkozó része azonban hivatalból megsemmisittetik, mert az kihágási büntető eljárás alá nem tartozván, kihágási biróság által nem tárgyalható. Miről a törvényhatóság a f. é. junius hó 12-én 155 k. sz. a. kelt alispáni jelentős csatolmányainak visszaküldése mellett, további eljárás végett oly megjegyzéssel értesittetik, hogy a pénzbüntetés 15 nap és végrehajtás terhe alatt fizetendő s az elmarasztalás alapjául vett rendelet szemelőtt tartásával az 1887. évi VIII t. cz. 2. §-ban meghatározott czélokra forditandó. — Budapesten 1892. évi julius 19-én. A miniszter helyett Lukács György s. k. államtitkár.“

„242/92. k. sz. Hiteles másolatban az érdekeltekkel leendő szabályszerü közlés végett Tipka Ferencz polgármester urnak az előiratok kapcsán kiadom. Szombathely 1892. julius 31-én. Károlyi s. k. alispán.“

„A másolat hiteléül Kőszegen 1882. aug. 17-én. (P. H.) Gábriel s. k. h.-vkptány

— Marad a réginél. A helybeli evangelikus konvent mult vasárnapon tartott ülésében 11 szóval 10 ellenében kimondták, hogy iskolájuknál a delutáni előadás, mint eddig, ezután is 1 órakor vegye kezdetét. A közvetitő inditványt, hogy próbaképen hozzák be a 2 órától való tanitást, sem fogadták el, s azért marad minden a réginél.

— Eltévedt fogoly-csapat. Mult hétfőn egy csapat fogoly szállt le a Floriáu-terre, hol a gyerekek összefogdosták. Hihetőleg valami ragadozó-madár üldözése elől menekültek a városba, hol azonban a vad emberek körmei alól nem menekülhettek.

— Tűzoltó-zenekar. Egy mult alkalommal már emlitettük, hogy zenekarunk tagjai Lederer Károlylyal az élükön aziránt tettek lépéseket a tűzoltó-egyesület választmányánál, hogy ujból alakitandó zenekaruk *tűzoltó-zenekar* czimet viselhessen és tűzoltó-egyenruhát kapjon. A tűzoltó-egyesület választmánya egy próba sikerétől tévén függővé ehhez való hozzájárulását, az ujonan összeállott zenekar Nagyboldogasszony napján térzenét produkált, s miután az teljesen beválott, muzsikusaink számot tarthatnak az uj czimre és ruházatra.

— Küszöbön az uj tanév. Az uj tanév szele már kezd fujdogálni. Az ujoncok részére keresik a helyeket; a könyvkereskedés kirakatából az uj tankönyvek kandikálnak, elő, szóval nagyon megérzik már a nagy mozgósitás.

— Kirándulok. Egy körmendi uri társaság, Illés Antal járásbiróval, Füredy Béla ügyvéd, lapszerkesztővel és többekkel mult szombaton Kőszegre érkezett s innen vasárnapon a hegyeken keresztül Borostyánkőre, hétfőn Kirchschlagba rándult ki, honnan este Kőszegre visszatért és kedden reggel Körmend felé vette utját. A társaság e kiránduláson kitünően mulatott.

— Bucsuk. Mult vasárnapon Alsó-Lászlóban, hétfőn, Nagyboldogasszony napján pedig Rőtön volt bucsu. Mindkét helyen sok városi ember szaporitotta a bucsu népet.

— Fogság megkezdése. Urbics Magdolna volt kőszegi szülésznőt két évvel ezelőtt magzatelhajtás miatt 8 havi fogságra itélte a szombathelyi kir. törvényszék. Az itélet csak most emelkedett jogerőre és Urbics a napokban kezdte meg fogsigbüntetését.

-- **Vasutmegnyitás.** A rohonczi hegyi pályát e hó 13-án nyitották meg. A hivatalos menet azonban majd hogy szerencsétlenül nem végződött, mivel a fékező, nem értvén még eléggé mesterségét, oly hirtelen forgatta a gyeplőt, hogy a két kocsiból álló kis vonat egyszer csak egyet zökkent, s a bejáró-bizottság tagjai hanyat-homlok estek ki a pályatestre. Csekélyebb sérüléseken kivül egyéb bajuk nem esett, s a vasut azért megnyilt.

— Vizvezeték megnyitása. Ma nyitják meg Sopronban megfelelő ünnepségek között az uj vizvezetéket. Sopronban ezzel egy régen érzett hiányon van segitve.

— Templomszentelés. Doroszló katolikus népének örömnapja volt a mult vasárnap. Renovált templomát akkor szentelte fel a kerületi esperes, Major János prépost.

— A kolera. A fővárosi tiszti főorvosi hivatalban egymást követik az intézkedések, melyekkel a kolerajárvány behurczolása esetére a fő- és székváros közegészségügyi viszonyainak legjobb állapotba helyezésével a nagyobb veszedelmet elháritani lehet. — A legbiztosabb és leghathatósabb óvszer orvosi tekintélyek állitása szerint a cognac. Ennek bevásárlásakor azonban óvatosnak kell lenni s csak oly czég gyármányát elfogadni, melynek jósága el van ismerve. Ily szempontból legjobban ajánljuk gróf Eszterházy Géza angyalföldi gyártmányát, mely frenczia mód szerint, idegen anyag hozzávegyitése nélkül tiszta borból van készitve, mit eléggé bizonyit az a körülmény, hogy mindazon kiállitásokon, melyeken az angyanföldi cognacgyár részt vett, a legelső kitüntetéseket nyerte el. Központi iroda: Budapest, külső váczi-ut 23.

— **Hirdetmény.** A cs. és kir. hadest intézőségének értesítése szerint a zágrábi cs. és kir. hadélelmezési raktárnál f. é. augusztus hó közepétől fogva jövő évi márcziusig 2500 métermázsa rozs és 3900 mm. zab, az eszéki cs. és kir. hadélelmezési raktárnál ugyanazon időben 60 mm. buza, 900 mm. rozs és 1350 mm. zab; a pétervárádi cs. és kir. hadélelmezési raktárnál 170 mm. buza, 1850 mm. rozs és 500 mm. zab; kereskedelmi usance szerint fog megvételni, a közelebbi feltételek az említett cs. és kir. hadélelmezési raktárnál betekinthetők. Sopron, 1892. augusztus hóban.

A kerületi kereskedelmi és iparkamara.

— **(Rövid hirek.) A legmelegebb nap.** Kőszegen e hó 18-ika volt 12 év óta a legmelegebb nap. — **Elhullott ló.** Fuchs János helybeli polgárnak egy szép menlova mult csütörtökön szántásközben gutaütésben hirtelen elhullott. — **Állomásra került.** Martony László volt ág. ev. tanító Kőszegen, mint tanító állami szolgálatot kapott. — **Gyümölcsárverés.** A közutak melletti gyümölcsfák idei termését ma árverezi el a város. — **Megőrült.** Simon Róza, helybenlakó 30 éves hajadonon az őrültés jelei mutatkoztak és kényszerzubonyba öltöztették. — **Lopás.** Egy pár kőszegi kanasszazonynak a *Günser*-eknél a szőlőkarokra akasztott ruhájat a napokban ismeretlen tettesek elemelték. — **Határjárás.** Jövő hetfőn és csütörtökön Kőszegen határjárás lesz, és pedig hetfőn a felső-, csütörtökön az alsó-határ körül. — **Zene.** A helybeli zenekar ma a sörházkertben játszani fog.

Nyilt-tér.

Van szerencsém a n. é közönségnek becses tudomására hozni, hogy folyó évi augusztus 22-től kezdve a fogászati műszakban Kőszegen megint fogok működni. Kiváló tisztelettel

Scharpf Jenő,
fogtechnikus.

Szinház.

Balog szinigazgató ugyancsak üti a vasat. Nem enged társulatának és a szinházlátogatónak egy napi pihenőt sem egy hétben, keveset törődve azzal, hogy mindkét fél kifárad s az előadásokat gyéren látogatja a közönség. Mi azt tartjuk, s ebben a legtöbb ember egyet fog érteni, hogy egy és ugyanazon közönség végre is beleun a szakadatlan szinházba menetelbe s maga szabja meg magának a szüneteket, ha mindjárt az igazgató kárára. „Lassan járj, tovább érsz" — tartja a közmondás, s bizony Balog szinigazgató is többre vinné, ha nem forszirozná annyira az előadásokat.

A lefolyt héten szinre kerültek:

Szombaton: Németh József utolsó előtti vendégfelléptével a „Bőregér". Németh játszotta Frank fogházigazgatót. A szereplők között feltűnt Balog (Eisenstein) exact játékával, Balogné (Eisensteinné) kellemes hangjával, Hrubos (Alfréd) tenorjával és Monori (Frosch).

Vasárnap: „Uff király"-ban utoljára lépett fel a vendégszereplő Németh. A csekélyszámu közönség jól mulatott Németh (Uff) és Monori (Sirokkó) alakitásain. Balogné (Lazuli) szép énekével tünt ki. Kaposi (Erisson) Váradyné (Laura) eléggé jól alakitották szerepeiket.

Hetfőn: „Madarász"-t adták másodszor. A jól előadott darabot érdeklődve nézte végig a közepes számu közönség.

Kedden: Hrubos Árpád jutalmául „Czigány báró"-t adták nagyobbszámu közönség előtt. A sikerben legtöbb része volt Hrubos-nak (Barinkay) és Balogné-nak (Saffy). Jól működött Balog (Zsupán), Tukorai (Carnero) és Váradyné (Arzena).

Szerdán: „Paraszt kisasszony" került szinre. Váradyné (Jolán) játszott a czimszerepben elég jó sikerrel; énekeért többször megtapsolták, játéka is szép volt. Hrubos (Fátyol Gergely) szépen alakitott és meg szépen dalolt.

Csütörtökön: „Válás után"-t játszották. Ez a darab már Kőszegen is elavult és nem is vonzott valami nagy közönséget. A főbb szerepeket Balog (Duval), Kecskeméti Irma (Duvalné), Tukorai (Bourganeuf), Berkes Etel (Gabriela) és Borsitzky Ilona (Bonivardné), játszottak kevés közönség előtt.

Közgazdaság.

A dunántúli kerületi méhészeihez!

Tisztelt méhésztársak!

Tiz éven át szolgáltam a méhészet ügyét, mint vándortanító. Azt hiszem alig van méhész ezen kerületben, ki ne ösmerne, ki oktató, buzditó szavamat ne hallotta volna. Hivatalos állásomtól meg kell válnom. Elég volt eddig. De azért nem szünök meg a méhészet ügyeért lelkesedni, annak előmozditásán törekedni.

Fogadják méhésztársaim üdvözletemet búcsuzóul. Viszont nekem is van kérésem. Tartsanak meg továbbra is jó emlékükben. Különösen pedig adjanak nekem elégtételt, s tegyenek bizonyságot, arról hogy szavaim, tanitásaim nem hangoztak el a pusztában.

Itt az alkalom, folyó évi szeptember hó 11-én nyilik meg Budapesten a kiállitás, mutassák meg, hogy a dunántúli kerület e tekintetben is legelőhaladottabb. Ezt pedig azzal fogják bebizonyitani, ha minden egyes méhész ezen kiállitáson bármily csekélységgel is, részt vesz. De főként mézet küldjön be minden méhész; mert hiszen ez a legalkalmasabb kirakat, a hol a világnak bemutathatjuk, hogy mily kitünő és mily nagy mennyiségü mézet tudunk mi termelni. Nem kell ide semmiféle czifraság, hanem mentől nagyobb realitás. — Bemutatható az a méz üvegben, bödögedényben; csak hogy jó és tisztán kezelt legyen — a mi fő, az ára túlcsigázott ne legyen, 40—50 kr. az a termelőnek elég, de a vevőnek sem sok. Rajta hát, forduljanak egy levelező lapon a „*vándorgyülés rendező bizottságához, Budapesten, Lónyai-utcza 4. szám*" programm és bejelentési ivekért, s a ki mit kiállithat jelentse azt be. Ha ezen kiállitás az én munkálkodásomat igazolni fogja. — jutalmazva leszek.

Megemlitem, hogy a kiállitásért semmiféle térdíj nem fizettetik. A vasutakon, hajókon pedig 50% szállitási kedvezmény engedélyeztetett.

Ajánlom figyelmükbe méhészeti kalauzomat is, mely a magyar méhészek legkitünőbb szakférfiai által — a legkiválóbb méltatásban részesittetett. 65 krnak postai utalványon hozzám való beküldése mellett, azt azonnal + kötés alatt küldöm. Ha elvész, újra küldöm. Fogadják méhésztársi üdvözletemet.

Szegzárd, 1892. évi augusztus hó 11-én.

Hű méhésztársuk:
Dömötör László.

Uj találmányok és műszaki leirások.

Közli: Bergl Sándor első budapesti szabadalmi irodája VI. Andrássy ut 30.

A kereskedelemügyi magy. kir. ministernél ujabban a következő magyar feltalálók kértek szabadalmat; *Rostély nélküli tüz-teszek*: Nőhring Pál budapesti lakós. *Szitonten sodronyzárral*: Hlatki Sándor budapesti lakós. *Amerikai szőlővesszők zöldojtására szolgáló metsző-fogó*: Mack Ede puszta-somodori lakos. *Szabó és Mikó faszentömöritési módszer*: Szabó Adolf és Mikó Béla nagybányai lakósok. *Ujitás állathulla szállitó kocsin és égető kemencén*: Tamás János maros-vásárhelyi lakós. *Eljárás a cseranyagoldatnak szintelenné tételére*: Cerych A. mitroviczi lakós. *Eljárás a cseranyagokat tartalmazó nővényoldatoknak szintelenné tételére és az erre szolgáló készülék*: Cerych Ferencz mitroviczi lakós. *Stereotip-matrice-tipua*: Mérai Horváth Károly, Dr. Jelfy János és Dr. Hamvas Károly aradi lakósok. *Uj javitott sörszivatyu*: Czeising és Mika budapesti cég. *Uj hegyi forgató eke*: Pupp János pétervárádi lakós. *Olajfesték-doboz*: Schwalb Adolf budapesti lakós. *Hygienikus idomitható sérvkötő*: Partos Béla budapesti lakós. *Zárládák vagy egyéb hasonló tárgyak számára*: Bauder Henrik mérnök temesvári lakós. *Telefon-ujság szervezése és berendezése*: Puskás Tivadar budapesti lakós. *Ujitások töltény vezetékeken fegyvereknél*: Predragović Constantin késmárki lakós. *Uj bilincs*: Mihalik Béla kassai lakós. *Javitott fertőtlenitő kocsi*: Walser Ferencz budapesti. *Tengeri morzsoló*: Seidl Gyula versecz lakós. *Szürő, fúrlyukak és vertkutak részére*: Seidl Gyula versecz lakós. *Szitonkupakok előállitása aluminiumból és ennek ötvözeteiből*: Legenyei Pinter Ferencz és Mendl L. Gyula budapesti lakósok. *Javitás kirhajós varrógépeken*: Warchalowsky Jakab budapesti lakós. *Falak kiszáritására szolgáló máz*: Erben Antal eszéki lakós. *Uj eljárás és készülék pótszerkávé előállitására*: Schwartz Ede putnoki lakós. *Ujitás biczikliken*: Sorencz Victor budapesti lakós. *Indispensable, ágygyá alakitható fauteuil*: Maurer János és Marosan Sándor budapesti lakósok. *Gabona hántó, kefélő és tisztitó gép*: Tóth Sándor kaposvári lakós. *Egymásra állitható „Universal" befőttes és mézes üveg szelenczék*: Rényi Árpád zelestyei lakós. *Eljárás vékonyfalú cellulose csövek előállitására villamos izzólámpáknál való szénvezetők alkalmazására*: Bik és Schwarzenberg budapesti lakósok. *Ilona motor*: Kvassay István fiumei lakós. *Javitás izzólámpákon*: Pinter József budapesti lakós. *Szabályozható olajozó készülék*: Kádár Sándor budapesti lakós. *Ujitás ajtó zárakon*: Satory Pál budapesti lakós. *Poloska irtó tinktura*: Dunzhofer Gerhard Adolf budapesti lakós.

Szemüveg szinvakok részére: Jelen találmány tárgya egy oly készülék, melynek használatával a szineket felismerhetik. A készülék a tarka üveg sajátságán alapszik, azaz az üveggel egyenlő szinű tárgyakról jövő fénysugarak kevésbé absorbáltatnak, mint a máskepen festett tárgyakról jövő sugarak. Legjobban absorbáltatnak a kiegészitő szinek fénysugarai. Fontos szerepe van e készülékben a prismának, melylyel a fénysugaraknak más irány adható. A találmány szabadalmi igénypontja következőkép hangzik: „Az egyik oldalán sima, a másik oldalán két vagy több metszett lapra köszörült üveg épen annyi tarka üveggel egy szemüveggé való egyesitése."

Leghosszabb nap. Melyik, hol és mikor van az év leghosszabb napja? Ezen kérdésre a feleletek nagyon elütők volnának és talán nem is helyesek; legalább általánosságban nem. Ugyanis a naphossz a földrajzi szélességtől függ. Chicagóban (42°) a leghosszabb nap tartama 15 óra és 13'; Stokholmban (57) 18½ óra. Spitzbergenben, az északi szélesség 80° alatt, a leghosszabb nap tartama 3½ hónap. Londonban (51° 30') és Brémában (53° 15') 17½ óra; Hamburgban és Danzingban (54° 10') 17 óra. Wardonban (Norvégia) a nap megszakitás nélkül május 21-től julius 22-ig világit, Péterváron (60°) és Tobolskban (Siberia) a leghosszabb nap tartama 19 óra, a legrövidebbé 5 óra. Torneában, Finnlandban, (65½°) junius 21-én 22 óráig van a nap a láthatáron és karácsonykor csak 2 óráig. New-Yorkban (41°) a leghosszabb nap tartama 15 óra és Montreálban (45½°) 16 óra. Svájcban a leghosszabb nap junius 21-én van 15 óra 57 percnyi tartalommal.

Természetes szinü fénykép. Természetes szinü fényképek előállitása mind ez ideig lehetetlennek tartatott, de most Vogel tanár és Ulrich chromolithographus megcáfolták ezen nézetet. Természetes szinü fényképek előállitásánál a fődolog a fotomechanikai eljárás, mely három lap alkalmasával az eredeti tárgy minden szinárnyalatát a legnagyobb hűséggel visszaadja. Mint tudva van, minden szin előállitható a három alapszin (sárga, vörös, kék), bizonyos arány szerinti összekeverése által. Ezen alapszik ez uj eljárás és ezért használnak itt három, egy sárga, egy piros, és egy kék lapot egymásra fektetve. „Magdeb. Ztg." szerint: igen meglepő, hogy ezen három szines lapot a fotografia önmaga állitja elő, ha a készülék lencséje elé párhuzamos tükörüveg közé zárt folyós oldatot tesznek, melyet találóan „szürőnek" neveznek és amely csak sárga, vagy vörös, vagy kék sugarakat bocsát keresztül. Aki tudja hogy minő különböző a szinek összetétele, az méltán csodálkozhatik azon, hogy lehetséges volt módot találni azokat ama három alapszinre szétbontani. Habár minden szinárnyalat e három szinből előállitható még sem bizonyos, hogy a természetben minden szinárnyalat ilyen keverék utján jöt létre. Azért a további észleletekig tartsuk e kérdést függőben, habár a gyakorlatban minden szinérték egészen maradék nélkül a három szines lapra hozható, mégis az erős megközelitést tételezzük csak fel. Ezt bizonyitják képekről, mint pl. tájképekről felvett legtökéletesebb utánzatok, habár az utóbbiak lefényképzése sok nehézséggel jár. Élő személyekről természetes szinü fényképet előállitani még nem sikerült. A természet szinei ezen eljárással szemben merevebben viselkednek, mint az egyszerü keveréssel előállitott mesterséges szinek. Mai most is annyira kifejlődött ezen bár még nem tökéletes eljárás, hogy némosak joggal sorolható a grafikus művészetek közé, hanem előreláthatólag e téren lényeges változásoknak lesz okozója.

Elektromosság és vallás. Mint tudva van a zsidóknak el vagyon tiltva szombaton lángot vagy bármilynemű tüzet meggyujtani. Angolországban egy orthodox zsidó szerette volna a kérdést megoldani vajon vét-e vallása törvényei ellen, ha szombaton elektromos fényt idéz elő. E kérdés megoldása céljából Crookes tanárhoz fordult, ki oda nyilatkozott, hogy a régi keleti vallások tűz és láng alatt anyagok elégését értettek, ennélfogva egy elektromos lámpa izzása vallási szempontból nem tekinthető tűznek.

Az aluminium mint fényforrás. Dillon vegyész az aluminium egy alkalmazására hivja fel figyelmünket. Ha szalag- vagy poralakú aluminiumot meggyujtunk, akkor az fényesen, világitó lánggal ég. Az aluminiumláng világitóereje megközeliti a magnéziumét, egyuttal az előbbit célszerübb használni, minthogy olcsóbb és nem füstöl. A fényképészetben legjobb eredménynyel használják fényforrásul az 1 sulyrész aluminium-porból, 1/4 sulyrész licopodiumból (korpa fűmag) és 1/2 sulyrész ammoniumnitrátból álló keveréket. A hatás még fokozható oxigénnek a keverékbez való vezetése által.

Irodalom.

— **Uj zenemű!** Allaga Gézától Jókai Mór szövegére 8 magyar király hymnusz jelent meg. E mű mely nagy kelendőségnek örvend, kapható Táborszky Nándor nemzeti zeneműkereskedésében Budapesten, Váczi utcza 30-ik szám alatt. Ára 75 kr.

— **„Magyar Génius."** Alig keletkezett még Magyarországon irodalmi vállalat, mely oly rövid idő alatt, alig egy félévi fennállása után, a művelt közönség bizalmát és pártolását kiérdemelte volna, mint a „Magyar Géniusz". Egy fél év után a „Magyar Géniusz" már páratlan sikerekre hivatkozhatik s valósággal uj lendületet adott művészi és irodalmi életünknek, mert hisz leghirnevesebb iróink és művészeink siettek a „Magyar Géniusz"-nak rendelkezésére bocsátani munkáik legjavát, s az eddig megjelent 32 szám, egész tárháza a szebbnél szebb, s művészi kivitelben bemutatott képeknek, melyek érdekesek, s művészi becscsel birók, vagy tanulságosak a szerint, a mint az események felszinre vetettek egy-egy aktualitást. Egész tárháza az irók becses munkáinak, s ha itt nem közlünk névsort, csak azért történik, mert alig van számottevő magyar iró, a kinek nevét ide nem kellene nyomtatnunk. A közönségnek alkalma volt tapasztalni, hogy a „Magyar Géniusz" miként emelkedett számról számra fényben, pompában, külsőleg és tartalmilag, ez a folytonos emelkedés jellemzi a „Magyar Géniusz"-t, melynek hasábjain csaknem kizárólag eredeti magyar dolgozatokkal találkoznak az olvasók, s melynek minden számában kivétel nélkül találnak egy-egy nagyértékű munkát Dóczi Lajosnak, a nagynevű költőnek tollából. Kiemeljük ezt különösen azért, mert Dóczy Lajos kizárólag csakis a „Magyar Géniusz"-nak ir, már pedig e hirneves költőnek minden megszólalása egy-egy eseményszámban megy. Még csak azt jegyezzük meg, hogy a „Magyar Géniusz" versenyképes a hasonló külföldi vállalatokkal s e mellett olyan mindenizében magyar szépirodalmi lap, mely minden művelt család asztalán önérzettel foglalhat helyet. A „Magyar Géniusz" előfizetési ára: egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr. A „Magyar Géniusz" szerkesztősége és kiadóhivatala.

— **IG. Nagel Ottó** könyvkereskedésében Budapest, Muzeumkörut megjelent Knorr Alajos „Önügyvéd"-jének 2-ik füzete, mely ugy tartalmának gazdagsága mint kiállitás csinossága által tűnik fel. 2-ik füzet a közös kormányhatóságok felsorolása mellett ismerteti a közös hadügyministerium hatáskörét, a közös állami számvevőszék felállitásának és a kabinet iroda működési körét. Ezután a szerző áttér a törvényhatóságok ismertetésére, felsorolja a magyar és törvényhatósági joggal ruházott városi törvényhatóságokat ezek jogi természetét, szervezetét, a törvényhatósági bizottság szervezetét és hatáskörét, a közigazgatási bizottságot és teendőit a közigazgatás terén, teendőit mint fegyelmi hatóságnak, viszonyát az államhoz és törvényhatósághoz, tagjainak kötelezettségei és felelősségét, az árvaszék hatáskörét; ismerteti a főügyész, törvényhatósági közegeknek, az alispánnak, jegyzőknek, a polgármesternek teendőit, a törvényhatóságok különös jogait a magyar pótadó kivetése tekintetében; a bizottsági tagok felelősségét és a fegyelmi eljárás szabályait. A községek czimű czikkban a községek jogtermészetének előadása mellett ismerteti a községek hatáskörét; a községi képviselő testületnek, községi elöljáróságnak szervezetét, az elöljáróság felelősségét, a fegyelmi községi háztartás és községi adók kivetésének, pénztári kezelés és számvétel szabályait, valamint a községek átalakitásának módját. A III-ik fejezet a birói hatalmat tárgyalja nevezetesen felsorolja az első folyamodásu biróságokat, ismerteti a kir. járásbiróságnak szervezetét, hatáskörét; a kir. törvényszékek szervezetét, és hatáskörét, különösen a kir. törvényszékeknek hatáskörét sajtó ügyekben bánya ügyekben; a fiumei kir. törvényszék hatáskörét, a budapesti kir. kereskedelmi és váltó-törvényszék szervezetét és hatáskörét; a kisebb peresügyi biráskodást, eme biróságok hatáskörét, a községi biráskodást; felsorolja az ügybiróságokat, kivételes biróságokat és a különleges biróságok közül ismerteti az osztrák m. bank választott biróságának szervezetét és hatáskörét. A 2-ik füzet tartalmának gazdagsága még inkább ajánlhatóbbá teszi a munkát. Az „Önügyvéd" kapható füzetenként, egy-egy füzet 80 kr. Előfizetés utján 9 füzet 2.70, 18 füzet 5.40.

Felelős szerkesztő: ***Wittinger Antal.***
Kiadó-laptulajdonos: ***Felgl Gyula.***

Piaczi-árak.

Buza	100 kilo	. .	7 frt	50 krtól	8 frt.	20 kr-ig
Rozs	„	. .	7 „	80 „	8 „	40 „
Árpa	„	. .	6 „	— „	6 „	60 „
Kukoricza	„	. . .	6 „	— „	6 „	20 „
Zab	„	. . .	6 „	— „	6 „	50 „

		frt.	kr.		trt.	kr
Buzaliszt I.	100 kilo	15	40	100 kilo burgonya	1	85
„ II.	„	15	10	Marhahus 1 kilo	—	60
Rozsliszt I.	„	13	60	Marha zsir	1	10
„ II.	„	12	—	Disznóhus . „	—	52
Buzakorpa .	„	5	--	„ zsir . „	—	68
Rozs „ .	„	5	—	Borjuhus . „	—	60
Köleskása .	„	14	—	Birkahus . „	—	36
Dara . .	„	17	—	1 méteröl bükkfa	13	50
Árpa dara .	„	8	—	„ „ dorong	10	--
Széna . .	„	2	52	„ tölgyfa	9	40
Szalma . .	„	1	90	„ „ dorong	7	90

Vasuti menetrend.

Klm.	Állomások.		sz. vegyes vonat 11.111. oszt. kocsikkal		
	Középeurópai idő.		reggel	d. u.	este
—	**Köszeg**	ind.	5^{05}	11^{55}	5^{50}
6	Lukácsháza	(m. h.)	5^{19}	12^{08}	6^{04}
12	Német-Gencs	(m. h.)	5^{36}	12^{24}	6^{21}
18	**Szombathely**	érk.	5^{51}	12^{39}	6^{36}
—	**Szombathely**	ind.	6^{45}	3^{15}	7^{05}
7	Német-Gencs	(m. h.)	7^{01}	3^{31}	7^{2}
13	Lukácsháza	(m. h.)	7^{18}	3^{48}	7^{38}
18	**Köszeg**	érk.	7^{31}	4^{01}	7^{51}

Csak kedd-, pénteken közlekedik egy negyedik vonat Kőszegről 8 ó. 10 perez- Szombathelyről 11 ó.. — perczkor.

Magyar királyi államvasutak.

MENETREND.

Érvényes 1891-ik évi október 1-töl.

Budapestre.

Szombathely	regg.	6.54	d. u.	12.44	este	10.39
Vép	„	7.07	„	12.56	„	10.25
Sárvár	„	7.32	„	1.22	„	11.18
Ostfi-Asszonyfa	„	7.34	„	1.37	„	11.34
Kis-Czell	„	8.18	„	2.30	„	12.01
Győr	„	10.34	„	5.02	„	2.00
Budapestre érkezik	„	1.22	este	7.50	„	6.40

Budapestről.

Budapest	regg.	8.30	d. u.	2.05	este	10.20
Győr	d. e.	11.35	„	5.10	„	2.35
Kis-Czell	d. u.	1.54	„	7.03	„	4.33
Ostfi-Asszonyfa	„	2.14	„	7.27	„	4.52
Sárvár	„	2.26	„	7.40	„	5.06
Vép	„	2.52	„	8.06	„	5.32
Szombathelyre érkezik	„	3.04	este	8.19	regg.	5.44

Szombathelyről Grácz felé indul:

Szombathely	regg.	6.04	d. u.	3.12	este	8.33
Kis-Unyom	„	6.18	„	3.25	„	8.47
Egyházas-Rádocz	„	6.33	„	3 39	„	9.01
Körmend	„	6.48	„	3.52	„	9.16
Csákány	„	7,03	„	4.05	„	9.35
Rába-Szent-Mihály	„	7.33	„	4.15	„	9.45
Szent-Gothárd	„	7.54	„	4.33	„	10.09
Gyanafalva	„	7.54	„	5.50	„	10.31
Grácza érkezik	d. e.	10.36	este	7.32	„	—,—

Nyilt-tér.

Csikos és koczkás selyemszöveteket. Lonisina, Foulard-Sürah-Taffeta nemkülönben Merveilleus selymeket is méterenként 45 krtól 3 frt 85 krig egyes öltönyökre, vagy egész végekben is póstabér- és vámmentesen szállit **Henneberg G.** (cs. kir. udvari szállitó) selyemgyára **Zürichben. Minták** póstafurdolóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó.

Gubacs-eladás.

Kőszeg szab. kir. város részéről közhirré tétetik, hogy az idei

gubacstermelés

a városi erdőkben **augusztus hó 31 én d. e. 10 órakor** a városház tanácstermében árverés utján eladatni fog.

Arverézni szándékozók a fenntnevezett napon és órában a városházon megjelenni sziveskedjenek.

A városi erdőmesteri hivatalból.

1126/892.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kőszegi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtatónak **Bauer János** és **Brünner József** végrehajtást szenvedők elleni 39 frt 7 kr tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a szombathelyi kir. törvényszék (a kőszegi kir. járásbiróság területén levő Rohoncz nagy községben fekvő a rohonczi 647 sz. tkjvbeni A 7 1073 hrsz. 723 házsz. s kertre 166 frt, † 6670 hrsz. szántóra 18 frt, † 5036 hrsz. szántóra 11 frt, † 5037 hrsz. rétre 11 frt, † 5291 hrsz. szántóra 6 frt, † 5771 hrsz. szőlőre rétre pinczével 95 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlanok

az 1892. évi szeptember hó 5-ik napján d. e. 10 órakor Rohoncz község házánál

megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverézni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagy készpénzben, vagy 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1 én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismetvényt átszolgáltatni.

Kelt Kőszegen, 1892. évi május hó 29. napján.

A kőszegi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Terplán,
kir. aljbiró.

Az egészség

a tiszta vér!

Titkos betegségek, börszenny, kiütések, halványság, általános elgyengülés, gyengesség, szédülés. Módszerünk használása után alapos eredményről jótállunk.

Tudósitásokat postabélyeg hozzácsatolása esetén:

„Office Sanitas“ Paris
30, Faubourg Montmartre.

A

nyavalyatörés

visszaeses nélkül gyógyitható. Ezeren bizonyitja a tudomány ezen csodálatos eredményét

Részletesebb tudositásokat postabélyeg hozzácsatolása esetén küld:

„Office Sanitas“ Paris
30, Faubourg Montmartre.

Cognac-quint-kivonat.

Kitünő, egészséges és tartalmas cognac pillanat alatti készitésére, mely a valódi franczia cognactól semmiben sem különbözik, ajánlom e **jónak bizonyult** különlegességet.

Ára 1 kilónak (elég 100 liter cognac készitésére) 16 frt o. é. Készitési utasitás ingyen mellékeltetik. **Legjobb sikerért és egészséges gyártmányért kezeskedem.**

Spiritusz megtakaritás

érhető el felülmulhatlan **pálinka-erösitö kivonatom** által; ez az italoknak kellemes, erőteljes izet ád és csakis nálam kapható. Ára kilónként 3 frt 50 kr. (600—1000 literre) használati utasitással együtt.

E különlegességeken kivül ajánlom még valamennyi **essenciámat, rum, szilvapálinka, törköly, fükeserü,** valamint a létező **likörök, szeszesitalok, eczet** és **boreczet** készitésére felülmulhatlan minőségben. Készitési utasitások ingyen mellékeltetnek.

Árjegyzék ingyen.

Egészséges gyártmányokért kezességet vállalok

Pollák Károly Fülöp,
essenc-különlegességek gyara, PRÁGA-ban.
(Tisztes képviselők kerestetnek.)

STADLER ZSIGMOND

DIVATÁRUHÁZA — ezelőtt Stadler Salamon — SZOMBATHELY

ALAPITTATOTT 1821.

Dús választék mindennemü uri és női **divatczikkek, Confectio, fehérnemüek, vásznak, selyem- és kézmüárukban** a legfinomabb kivitelig — **Kelengyék, uri- és női toilettek, felöltök** stb. a legutolsó divat szerinti elkészitését, legjutányosabb árak mellett eszközlöm.

Nagybani áruosztályomat (I. emelet) a t. cz. kereskedő urak — és az első magyar **vitorlavászon, vizmentes ponyva** és **zsákgyárnak** nálam lévő raktárát a t. cz. uradalmak és gazdászok b. figyelmébe ajánlom.

Mintagyüjteménynyel kivánatra bérmentve szolgálok.

Teljes tisztelettel

Stadler Zsigmond.

Keil Alajos-féle

Padlózat-fénymáz,

(Glasur)

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára. 1 nagy palaczk ára 1 frt 35 kr. 1 kis palaczk 68 kr.

Viaszk-kenőcs,

legjobb és legegyszerübb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr. Mindenkor kapható:

Unger József-nél, Kőszegen.

Mindennemü **műtrágya.**

A magas kormány kezdeményezése folytán alapitott

„HUNGARIA“ műtrágya-, kénsav- és vegyi ipar részvény-társaság

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, e ismert kitünő minőségü mütrágyáit: **csontliszt-, spodium-, ammoniak- és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet, Thomassalakot, chilisalétromot,** kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender- stb. trágyát és mindennemü egyéb műtrágyát, kénsavat, réz- és vasgáliczot. — Talaj-elemzések dijmentesen eszközöltetnek. Felvilágositással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája **Budapest V. Erzsébett. 9. sz. II. e.** hová levelek és megrendelések intézendők. Telefon-szám 882.

Thomas-salak.

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.